

Universiteit
Leiden
The Netherlands

Hoe goed was het?

Voort, H. van der; Edelenbos, J.

Citation

Voort, H. van der, & Edelenbos, J. (1993). Hoe goed was het? *Bestuurskundige Berichten*, 8(2), 7-8.
Retrieved from <http://hdl.handle.net/1887.1/item:3233661>

Version: Publisher's Version

License: [Creative Commons CC BY-NC-ND 4.0 license](https://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/4.0/)

Downloaded from: <http://hdl.handle.net/1887.1/item:3233661>

Note: To cite this publication please use the final published version (if applicable).

Het thema „van beleid tot beleid” roept bij mij onwillekeurig de associatie op met de titel „van gewest tot gewest”, met het verschil dat bij laatstgenoemde sprake is van een suggestie tot beweging. Van gewest A tot gewest B impliceert een verandering van omgeving, al blijft de televisiekijker onverstoorbaar en onveranderd in dezelfde kamer zitten. Het is gelukkig onmogelijk een onderwerp te bedenken dat niet richting het thema van deze uitgave van Bestuurskundige Berichten te schrijven valt. Een verandering van omgeving in termen van beleid brengt mij tot de keuze voor het onderwerp „sociale vernieuwing”.

Kunstkoeien loeien sociaal vernieuwend

het gemeentelijk beleid in Delft ten aanzien van sociale vernieuwing

Hanneke van Bergen

Kees Schuyt schreef hierover in „De zittende klasse” (Uitgeverij Balans, 1992) het volgende:

„De roep om sociale vernieuwing is zo oud als Methusalem. Elke keer als er zaken misgegaan zijn, elke keer als er onaangename zaken onder ogen moeten worden gezien, wordt het slecht functioneren van de samenleving er bij gehaald. De woordjes

„sociaal” en „samenleving” hebben een onduidelijke en alomvattende betekenis. Samen met het woord „vernieuwing” komt er een mooie nieuwe klank naar voren. Vernieuwing is altijd goed en het sociale klinkt erg... sociaal. Toch zou ik graag proberen uit te zoeken waar die klank op zou kunnen slaan: om welke concrete zaken of kwesties zou het hier kunnen gaan?”

Nieuwsgierig ging ik op onderzoek

uit, vastbesloten een einde te maken aan het eeuwige beeld van een falende overheid.

In de gemeente Delft is men al geruime tijd bezig met een eigen invulling van sociale vernieuwing. Het college van B&W heeft twee wijken aangewezen als proefbuurten voor het uitvoeren van de zogenoemde „speciale buuraanpak”: de Wippolder en de Poptahof. Deze keuze werd als

• Kunstkoeien moeten het woonplezier in de Poptahof verbeteren.

volgt gemotiveerd: „Het behoeftepeil aan voorzieningen in deze gebieden ligt hoger vergeleken met de rest van Delft”. Het experiment zou moeten leiden tot een verbetering van de leefomgeving voor de bewoners. Eind 1992 is de Concerndeling Communicatie & Onderzoek bij buurtbewoners en diverse betrokken instanties nagegaan of de speciale buuraanpak in het kader van sociale vernieuwing inderdaad iets had opgeleverd. Een volledig verslag van de onderzoeksresultaten zou zeker interessant zijn, maar ik beperk het hier tot de belang-

rijkste conclusies. De bewoners van de Poptahof en de Wippolder zijn tevreden over de bereikte resultaten: ondanks hun kritiek op de wijze waarop één en ander verloopt, vinden zij de leefomgeving verbeterd. De betrokken instellingen en gemeentelijke afdelingen zijn enthousiast over de integrale aanpak zoals die in de proefgebieden vorm heeft gekregen. Het voordeel is volgens hen dat de burger in deze aanpak centraal staat.

Blijft staan de vraag van Schuyt: om welke concrete zaken of kwesties zou

het hier kunnen gaan?

Op de voorpagina van de Delftse Post van 11 november 1992 vond ik onder de kop „Rapport sociale vernieuwing roept aantal vraagtekens op”, een mogelijk antwoord: twee loeiende kunstkoeien die sociaal vernieuwend aan het grazen zijn in een wijk in Delft.

De invulling en uitvoering van het sociale vernieuwingsbeleid in de gemeente Delft maakt in tegenspraak tot de krantekop elk vraagteken overbodig. Woonplezier is immers gegarandeerd!

Hoe goed was het?

Het is bijna twaalf uur. Je bevindt je in de Pieterskerk. Het is ijskoud. Vooral je voeten hebben het zwaar te verduren. Links en rechts klikken luidruchtig de vaak hoge hakken voorbij van die geluksvogels met een snel handschrift. Ondanks de kou kruipt het zweet over je lichaam naar beneden. Stiekem kijk je naar links of naar rechts hoe je medestudenten het er vanaf brengen. Je hebt nog slechts drie minuten en je moet nog twee onderdelen. Je zou bijna tot gokken overgaan. Heb je die colleges dan allemaal voor niets gevolgd? Waren die colleges wel een waardevolle aanvulling op de stof? Krijg je dit evaluatieformulier wel op tijd af?

Haiko van der Voort en
Jurian Edelenbos

Inleiding

Beleed zonder evaluatie is op langere termijn gedoemd te mislukken. Daarom worden burgers ook dikwijls geconfronteerd met enquête- en evaluatieformulieren. Wij studenten vallen ook onder deze groep burgers. In dit artikel willen wij het hebben over evaluatie van het onderwijsprogramma Bestuurskunde. Om de wereld achter het bekende formulier te ontdekken, hebben we gesproken met dhr. Kallenberg, werkzaam als interuniversitair onderzoekersmanager in Rotterdam en Leiden. Concreet betekent dit dat hij zich bezig houdt met de planning van het onderwijs, het maken van de studiegids, verdeling van de taken der docenten en dat hij nauw betrokken is bij evaluatie. We vroegen hem onder andere: Waarom wordt

er geëvalueerd? Wat wordt er geëvalueerd? Wie zorgt er voor de evaluatie? Wat wordt er met de evaluatie gedaan? In hoeverre is er sprake van studenteninvulling?

Waarom?

Kallenberg had geen moeite met het beantwoorden van de vraag waarom het onderwijsprogramma geëvalueerd dient te worden. Het onderwijs plaatst hij in een marktmetafoor. Het onderwijs is een produkt aangeboden door de universiteit in het algemeen en de docenten in het bijzonder. Dit produkt moet uitblinken in kwaliteit. Een evaluatie kan inzicht geven in de vraag of de kwaliteit goed was en of het produkt eigenlijk wel is aangekomen.

Wat?

Evaluatie van het onderwijsprogramma in het algemeen is bijna onmogelijk. Het programma staat bol van ver-

schillende elementen. Zo worden tentamens, colleges, literatuur en docenten, maar ook overlapping, werkdruk en de relatie met andere vakken blootgesteld aan evaluatie. Men kan globaal twee vormen onderscheiden: een cursusevaluatie en een curriculum-evaluatie. De cursusevaluatie is de bekendste. Per vak wordt onder andere gekeken of literatuur, tentamens, colleges, werkgroepen en docenten voldoen aan de wensen van de studenten. Dit gebeurt middels het formulier dat uitgereikt wordt tijdens tentamens. De curriculum-evaluatie valt uit te splitsen in drie onderdelen. Ten eerste is er de jaarcoördinatie. Per studiejaar wordt bekeken hoe het is opgebouwd uit de verschillende stromingen die de Bestuurskunde rijk is (zie de tekening en let op de rijen). Ten tweede komt de kolomnevaluatie aan het licht. Nu dus. Per vakgebied wordt bekeken hoe deze is opge-

bouwd door de studiejaar heen (zie ook tekening, maar let dan op de kolommen). Tenslotte is er de totale evaluatie. Hier kijken we naar de hele tekening.

Wie?

Dit onderdeel heeft vooral betrekking op de cursusevaluatie. We willen hier het evaluatieproces beschrijven. Een belangrijke schakel hierbij is het B.O.V.O. (Bureau Onderzoek Voor Onderwijs). Wat betreft de vakgroep zijn alleen dhr. Kallenberg en dhr. Wagenaar (onderwijscoördinator) direct met de evaluatie bezig. Eerst geeft Kallenberg aan het B.O.V.O. door wat er geëvalueerd moet worden. Het B.O.V.O. maakt dan formulieren. De betrokken docenten delen vervolgens het formulier uit tijdens het tentamen. De ingevulde formulieren gaan via Kallenberg weer naar het B.O.V.O. die de gegevens verwerkt en de uitslagen panklaar maakt voor de heren Kallenberg en Wagenaar. Zij trekken conclusies uit de resultaten en geven de uitslagen door aan de betrokken docent en de B.E.L. (Bestuurskundige Evaluatiecommissie Leiden). De B.E.L. is een studenteninitiatief dat samenwerkt met de vakgroep bij het maken van de formulieren, en houden zelf interviews met studenten.

Wat nu?

Indien het resultaat van een evaluatie bijzonder slecht uitvalt voor bijvoorbeeld een boek of een docent, dan kunnen maatregelen getroffen worden. De docent beslist over zijn eigen vak, inclusief de literatuur. Na een negatief evaluatieresultaat volgt een gesprek tussen de betrokken docent en de heren Kallenberg en Wagenaar. De laatsten kunnen echter geen dwingend advies geven. De docent blijft almachtig. Er is een mogelijkheid voor de docent een cursus „college geven” te volgen bij de B.O.V.O. Eén slecht evaluatieresultaat is meestal niet voldoende voor een verandering op korte termijn. Als er zich echter een trend begint af te tekenen, dan is verandering wel waarschijnlijk. Deze zal dan echter pas over twee of drie jaar merkbaar zijn. Bedroefend slechte resultaten kunnen wel tot *ad hoc* veranderingen leiden.

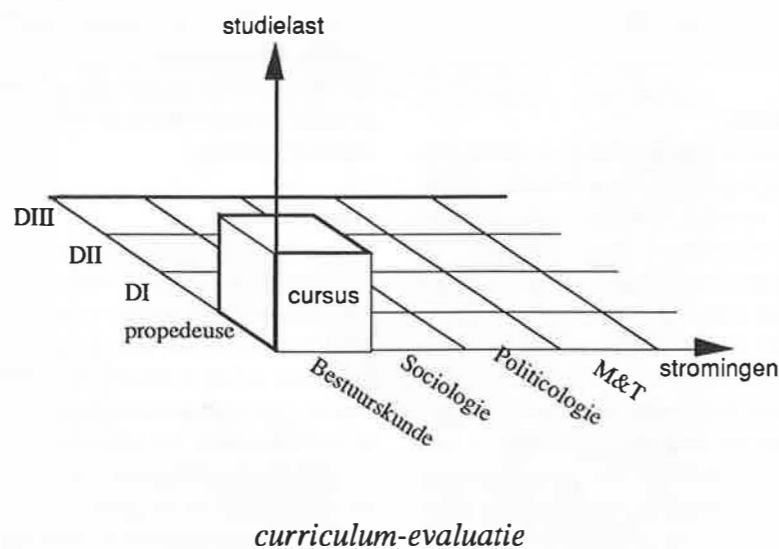
Studenteninbreng

Wij studenten zijn misschien geneigd evaluatie als een gegeven te zien. Enige studenteninvloed is wel aanwezig. De B.E.L. is reeds genoemd. Het B.O.O.S. (Bestuurskundig Overlegorgaan Studenten) moet hier ook genoemd worden. Kallenberg heeft correspondentie met de B.O.O.S. De laatste komt met concrete punten naar Kallenberg. Evaluatie op zich is een gevoelig punt omdat bij hevige kritiek het personeelsbeleid in gevaar komt. Niet iedere student kan inzicht krijgen in de evaluatieresultaten. Kallenberg heeft het plan opgevat de resultaten te publiceren op het prikbord. Een slecht resultaat kan echter zeer nare gevolgen hebben voor de betrokken docent. Of het er van komt, is dan ook maar de vraag.

Kritiek

Het voorgaande verhaal gaf de evaluatie in theorie weer. De praktijk echter leert ons dat het onderwijsprogramma, en dus het evaluatiesysteem,

niet zo soepel verloopt. Als voorbeelden kunnen de planning en afstemming van de DII-vakken Beleid en B.I.K. en de inpassing van de DII-keuzevakken genoemd worden. Zo zullen er in andere jaren ook haken en ogen in het programma aanwezig zijn. Zoals gezegd hebben docenten alles te zeggen over hun eigen vak. Zij voeren ook vaak *ad hoc* veranderingen door die moeilijk door Kallenberg ingepland kunnen worden. Het resultaat is een werkdruk voor de studenten, die onevenredig over het studiejaar is verdeeld. De coördinerende persoon moet dus meer macht krijgen over structurering van de vakken en dus over het totaal, zodat curriculumevaluatie ook nut heeft. Verder is het een slechte zaak dat er vrijwel geen inzicht is in de resultaten van de cursusevaluatie waar de studenten aan meewerken en die ook de studenten aangaan. Het produkt onderwijs moet immers ook aankomen bij de studenten, en de studenten mogen best weten of dit ook is gebeurd.

boox for brains

BOOX

Voor studie, beroep en ontwikkeling
Specialist in buitenlandse boeken
Eigen import